

vinni a darabot, ha a könnyen kikerülhető technikai baklövések elveszik a néző illuzióját. A chorus küzdelmeiről szinte már nem is merünk beszélni, de talán mégis meg kellene szüntetni azt a *hadiállapotot*, ami az orchester és a kar között fennáll. A darabban *Timár Ila* ujonnan szerződött primadonna mutatkozott be a szegedi közönségnek Csak elismerésünknek adhatunk kifejezést az új primadonna művészetéért. Kellemes egyénisége és színesen csengő hangja előreláthatólag sok kedves estét szerez majd Szeged operettkedvelő közönségének. — *Véghelyi Iza* új oldaláról mutatkozott meg egy temperatumos angol miss szerepében. *Máthé* elegáns és finom volt. *Faludi* kiméríthetetlen humora új ötletekkel neveltette meg a közönséget. Ha művészetnek nevezhető az operett-buffó munkája, akkor *Faludi* a maga szerepkörében tökéletes művész. A harmadik felvonásban akrobata mutatványaival különösen hangos derültséget keltett a nézőtérben. Az együttes munkájához még *Fenyő Margit* és *Soós* járultak hozzá.

Krónika.

Múlt hét elején temették Budapesten díszes katonai pompával a Nemzeti Hadsereg első vezérkari főnökét: berzeviczi és kakaslovnici *Berzeviczy Béla* altábornagyot. Mikor megállunk mi is a végtisztséget adó gyászolók néma sorfalában, nem csak a vitéz huszárnak, nemcsak a kitűnő hadvezetőnek, a kemény magyarságu tisztnek, a kötelességtudás fáradhatatlan harcosának eltávoztát fájjaljuk keserűen, de végső tiszteletadásunk elsősorban a Nemzeti Hadsereg egyik legteljesebb és legagilisabb megteremtőjének szól. *Berzeviczy* tábornok dicsőséggel verekedte végig a nagy háborút s a hadtörténelembe legfőként a gyimesi szorosnál folyó, oláhok elleni küzdelmeivel írta be nevét. Koraj halálát okozó szívbaját ezekben a nehéz harcokban szerezte. Betegsége nem akadályozta meg azonban, hogy a forradalmi összeomlás után a nemzeti hadsereg megalakulásakor, áttörve a megszálló oláhok vonalát, Siófokra ne siessen és hogy részt ne vegyen a legnehezebb idők szervezési munkálataiban. 1919 december havában *Horthy Miklós* vezérkari főnöke lett, s ez állásában, a minden téren mutatkozó rettenetes zűrzavar ellenére, még arra is ráért, hogy szinte diktátori hatalommal a kezében irányítsa az ország gabonával és tüzelőanyagokkal való ellátását. Fegyverben álló külsőellenségek közepette, harcolva a minden tekintélyt, fegyelmet, áldozatkészséget leromboló belső forrágásokkal kellett a Nemzeti Hadsereg megteremtésének titáni munkáját elvégezni. S hogy ez mennyire sikerült, — vitáznak pro és kontra, mennyiben gyökeredik a fiatal magyar haderő a világháború hadseregében — bizonyítja a Nemzeti Hadsereg pártokon fölüllálló magyar szelleme és szilárd fegyelmessége. Amiért évszázadokig küzdött a nemzet, az idegen elemektől mentes, faji és nemzeti öntudattól áthatott honvédséget, amely biztos bástyája idebent a keresztény Magyarországnak s lelkes reménysege az integritásért küzdőknek ez a vezérkar kovácsolta egybe, amelynek *Horthy Miklós* fővezérlete alatt *Berzeviczy* volt a vezérkari főnöke.

A vezérkar első főnöke most sirba szállt. De a magyar Nemzeti Hadsereg dicsőséges útját az ő példaadó élete jelölte ki.

A múlt századvég Magyarországnak két általánosan kedvelt és népszerű festőművésze dőlt ki az utolsó hetekben: id. *Vastagh György* és *Margitay Tihamér*. Örökértékű műveket egyikük sem teremtett, korszakot nem jelent a nevük: de mind a ketten jellegzetes képviselői azoknak az évtizedeknek, amelyekben a mai modern Magyarország átmeneti időszakát élte a lüktető nyugati tempó, a modern európai nivó felé. A forradalom hatalmas kavargása, az elnyomatás kemény reakciója után, nyájas békeség, a gyarapodó polgári jólét, a fejlődő igények szakasza ez a korszak. Az irodalom és a művészetek élvezetének igénye mind szélesebb rétegeire terjed ki a magyar társadalom-

nak. Ennek az igénynek voltak becsületes kielégítői: *Vastagh György* a hatvanas években kezdődött sokirányú munkálkodásával s *Margitay Tihamér* a század utolsó két tizedében. A fokozódó igények, hatalmas művészi egyéniségek forradalmi föllépései, a magyar piktúra termő forrágásai magukkal sodorják a két elhunyt művész népszerűségét, — s életük utolsó éveiben mindkettőjüknek elfeledettség az osztályrésze.

Id. *Vastagh György* nyolcvannyolc éves korában hunyt el. Hosszu élete során sokágu festői tevékenységet fejtett ki. Negyvennyolcas honvéd vitézkedése után Bécsben tanult, majd mint keresett portréfestő telepedett meg Budapesten. Nevét elsősorban mégis erdélyi zsánerképei írták be a magyar festés történetébe, oltárképei és — al seus, fedett, — templomi freskói. Kissé szárazon, keményen, de becsületes tudással festett képek a *Vastagh György*éi. s a budapesti belvárosi templom s az alcsuthi kápolna festményei őrzik emlékezetét. Az utolsó esztendőben teljesen visszavonult a nyilvános szerepléstől.

Margitay Tihamér évtizedek előtt hír és diadal beragyogta pályafutásának tragikus befejezése volt az a pisztolylövés, amelyel a nehéz nyomorral küzdő, megöregedett művész, rejtve a megvakulástól véget vetett teherré vált életének. Tele életkedvvel, mint daliás gavallér magyar művész került Münchenből haza a nyolcvanas években. Néhány történeti kompozíció után festette hihetetlenül népszerűvé vált sorozatát szalon zsánerképeinek, minők az: Ellenállhatatlan, Kosár, Mézeshetek, Első váltó, Jó parti, Párbaj után s a többiek. Képei „műlapokon“ ott függtek és függnek még ma is polgári csaiadók falain. Derűs, kedves humorral főtött, novellanevű témák ezek mind, fölényes technikával megoldva. Országos hírnév, dicsőség és gazdaság vették körül a népszerű művészt, — de modora mindinkább elvesztelte hatását a komolyabb, festőibb célokért küzdő forrágások ideje alatt s szinte észrevétlenül tűnt el az ő kedves, szentimentális, de kissé túlságosan felületes művésze a köztudatból. Mindig elhagyatottabban, visszavonultabban élt az elfelejtett *Margitay*, s mikor pár hóval ezelőtt veszedelmes szembaja megvakulással fenyegette, fölbőlötte magát.

A magyar műtörténet nem fog megelégedezni egyik halottjáról sem. A *Vastagh György* komoly törekvései, a *Margitay* ötletes, művészet népszerűsítő képei a magyar közönségben kifejlődött a művészet iránti megértés és a talaj, amelyből a legutolsó festőgenerációk európai méretű nagyságai kiemelkedhettek.

K. B. M.

Valamit várunk . . .

Valamit várunk egy Életen át. Az ismeretlen Jót, mely egyre kísért és soha nem jön el.

Előttünk surran mint testet öltött vágy nappali fényben, elérhetetlen távol. S ha megállunk és feltekintünk, megpihenni szemünk a szemébe réved . . .

Bárhova menjünk, az ő nyugtalansága hajt.

Alkonyatkor karon fog lágyan s ilyenkor mindig nagy kerülőkkel kell hazatérni . . .

Óthon megszokott helyünket foglalja el a pamlag sarkában, összezavarja lapjait a könyveinknek, maga mellé kényszerít, befogja szeméinket és mesélni kezd szörnyűséges meséket . . .

Valakit ha keresünk, valakire ha rátalálunk, mindég csak ő az. Játszik velünk az ismeretlen. Kiválasztottunkra varázsol minden hazugot, minden szépet.

Ezer kísértést támaszt bennünk, millió vágyat, romlásunk felé ösztönöz és egyre jobban eltávolít a boidogságtól . . .

Valamit várunk . . . Átvergődött, álmatlan éjszakákon, végtelen hosszúnak tetsző hajnali derengésben . . .

Verőfényes, aranypalástu, biboros reggel mikor már végre jönni hisszük, akkor marad el tőlünk egészen.

Valamit várunk egy Életen át; az Élet lüktető zajos khaoszában és alkonyatkor mig nő a csend . . .

Az ismeretlen Jót.

Szöke Sándor.